

ФАКТОРИ ГАЛЬМУВАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ СПИРТОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Незважаючи на сприятливі умови для розвитку та значний потенціал, вітчизняна спиртова галузь перебуває у стані стагнації.

Головним неврегульованим питанням функціонування спиртової галузі є питання завантаження виробничих потужностей спиртових підприємств.

З огляду на те, що спирт етиловий не відноситься до споживчих товарів і використовується як сировина або допоміжний матеріал, попит на нього формується його споживачами. На сьогодні основними споживачами спирту є виробники алкогольних напоїв, для виробничих потреб яких відвантажується більше 80% реалізованого спирту.

Встановлені потужності спиртових заводів, підпорядкованих Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, у розрахунку на рік складають більше 60 млн. декалітрів. Водночас, виробництво спирту у 2017 році склало всього 9,14 млн декалітрів, у т. ч.: спирту харчового – 7,64 млн декалітрів, спирту технічного – 1,50 млн декалітрів [1].

Протягом останніх п'яти років обсяги реалізації спирту етилового зменшилися більш ніж на 60% за рахунок скорочення обсягів виробництва алкогольних напоїв [2].

Додатково завантажити потужності спиртових заводів можливо за рахунок розширення сфери використання спирту етилового. Одним із перспективних напрямів для врегулювання зазначеного питання є створення сприятливих податкових умов використання спирту етилового для технічних потреб.

Відповідно до Податкового кодексу України нульову ставку акцизного податку на спирт етиловий денатурований встановлено лише для виробництва продукції органічного синтезу [3]. Для решти продукції хімічного і технічного призначення, а також парфумерної продукції спирт етиловий денатурований відвантажується за умови сплати повної ставки акцизного податку та повної передплати вартості партії спирту.

За таких умов вартість продукції хімічного і технічного призначення є неконкурентоспроможною у порівнянні з імпортною аналогічною продукцією, оскільки в країнах ЄС на спирт, який повністю денатурований та не призначений для споживання людиною, встановлено нульову ставку акцизного податку.

Потребує законодавчого врегулювання також питання звільнення від оподаткування акцизним податком спирту етилового для виробництва оцту з харчової сировини.

Додатково завантажити підприємства спиртової галузі можливо також

шляхом перепрофілювання їх на виробництво біоетанолу.

Обладнання для виробництва біоетанолу встановлено на 7 державних спиртових заводах (Барський, Гайсинський, Зарубинський, Наумівський, Лохвицький, Івашківський, Червоненський завод продтоварів) та Хоростківському МПД ДП "Укрспирт", загальна потужність яких становить 18,9 млн декалітрів біоетанолу на рік [1]. Водночас, виробництво біоетанолу в 2017-2018 роках здійснювалося у незначних обсягах лише на Зарубинському та Гайсинському спиртзаводах.

Така ситуація на ринку біоетанолу склалася у зв'язку із тим, що положення українського законодавства, які регулюють його виробництво та обіг, є досить суперечливими та не містять чіткого порядку регулювання зазначеного виду господарської діяльності.

Наразі виробники біоетанолу керуються порядком, встановленим для виробників спирту етилового, а органи Державної фіскальної служби надають виробникам біоетанолу ліцензії на виробництво спирту етилового, що не узгоджується із підпунктом 229.1.15 пункту 229.1 статті 229 Податкового кодексу України, якими визначено, що під час виробництва біоетанолу забороняється виробництво та зберігання спирту етилового на підприємствах з виробництва біоетанолу [3].

Для вирішення зазначених питань необхідно в законодавчому полі унормувати питання щодо:

- встановлення ставок акцизного податку;
- ліцензування виробництва та реалізації;
- порядку виробництва та обігу підакцизної продукції;
- формування мінімальних оптово-відпускних і роздрібних цін на алкогольні напої;
- правил роздрібної торгівлі алкогольними напоями,
- впровадження автоматизованої системи контролю за обігом підакцизних товарів;
- маркування підакцизної продукції марками акцизного податку;
- порядку перероблення, утилізації або знищення вилученого в дохід держави (конфіскованих) спирту етилового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та обладнання по виробництву тютюнових виробів;
- формування позиції української сторони щодо документів Секретаріату Рамкової конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну та являються основою для обговорення на чергових сесіях Конференції Сторін РКТБ ВООЗ.

Ці заходи дадуть можливість на законодавчому рівні врегулювати питання виробництва і реалізації продукції спиртової галузі, забезпечать прогресивні зміни у діяльності спиртових підприємств.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Субочев О., Киян Є. Ринок алкогольної продукції. *Рейтинг. Бізнес в офіційних цифрах*. 2019. URL: <https://rating.zone/rynok-alkoholnoi-produktsii/>

3. Податковий кодекс України : Закон України від 02 груд. 2010 р. № 2755-
vi. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>